

# VILÁG OSSZÁG

Kolozsvár  
1946 április 5

Szerkesztőbizottság: **EENEDEK MARCELL, KACSO SANDOR, KÓS KAROLY**  
Felelős szerkesztő: **BELOGH EDGAR**

Péntek  
III. évfolyam, 76. szám

## Rövid időn belül végrehajjták Kolozsvár részleges kiűritését

A Magyar Népi Szövetség és a Zsidó Demokrata Népközösség képviselői élesen kikelték a CASBI magyar- és zsidóellenes intézkedései ellen

**KOLOZSVAR.** — A belügyminisztérium a rendőrfelügyelőségen át a napokban értesítette a kolozsvári rendőrkészületet, hogy az előzőleg elrendelt részleges kiűritést a legrövidebb időn belül hajtsa végre.

Kolozsvár részleges kiűritése kérdésének meglárgyalására Pogaceanu Vasile szerdán délelőttre értekezletet hívott össze a vármegyházára. Az értekezleten a vármegye, a város, a rendőrség, az ODA kolozsmegyei kiküldöttje és a demokratikus pártok kiküldöttjei vettek részt s miután a miniszteri leiratot ismertették, részletesen megvitatták a részleges kiűrités módjait és lehetőségeit.

A vita során, bár végleges határozatot még nem hoztak, az a vélemény alakult ki, hogy a kiűrités alkalmával első sorban azokat utasítják ki a város területéről, akik az előzetes kiűritési munkálatok alkalmával nem kaptak itt-tartózkodási engedélyt, azonban a város területét még a mai napig sem hagyták el. Külön bizottság fogja felülvizsgálni ezután mindazoknak a helyzetét, akiknek kéles az itt-tartózkodási joga. Javaslat hangozott el ezenkívül arra is, hogy utasítsák ki a város területéről a nyilvánított fasiztákat, Volksbund-tagokat és a bírósági döntések alapján spekulánsoknak nyilvánított egyéneket is.

Külön érdekessége volt a tárgyalásoknak, hogy a vita során szó került a délrudelyi menekültekről, a Magyar Népi Szövetség nevében Szepecsi Sándor és Tanyósi Csopó Gyula, a Demokrata Zsidó Népközösség nevében pedig Neumann Jenő dr. élesen kikelték a CASBI magyar- és zsidóellenes tevékenysége ellen s erősen követelték, hogy a demokrata pártokat magabiztosító ODA a leghatározottabb formában járjon el a kormánytól a faji alapon demokrácia-ellenes magatartást tanúsító CASBI-tiszviselők ellen.

A részleges kiűritésre vonatkozó tárgyalások a hét folyamán tovább folytatódnak s a határozat meghozatala után, a miniszteri leirat szellemében járva el, körülbelül a jövő hét folyamán kezdődik meg a kiűrités. Általános elvként azonban máris elfogadták, hogy a lehetőség szerint a közönségnek ne kelljen megegyezően jelentkeznie.

## Anagy arab államszövetség igazi céljaival foglalkozott a moszkvai rádió

**MOSZKVA.** — A moszkvai rádió szemléltetője a közkeletű politikai helyzetet foglalkozva a következőket állapította meg:

— Az elmúlt hónapban a Közelkelet politikai életében két jelentős esemény játszódott le: Abdulláh, Transzjordánia emíre Londonban ajálta az angolokkal kötött szerződést, mely Transzjordánia függetlenségét biztosította. Szinte ugyanabban az időben Ankarában az iraki miniszterelnök megerősítést írt át Törökország és Irak között.

— A szerződés tartalmáról még nem hoztak részleteket nyilvánosságra — mondott-

ta a hírmagyarázó —, de a sajtóban napvilágot látott közleményekből következtetni lehet céljaikra. Transzjordánia függetlensége csak a mai maradt, mert az angol csapatok továbbra is az országban maradnak és ellenőrzik a közkeletű hírlapot. Nem téved tehát az, aki fejtegeti azt, hogy az angoloknak ezekkel az országokkal bizonyos céljaik vannak, és pedig az, hogy a nagy arab államszövetség létrehozásán fáradoznak — természetesen angol fenntartással.

— A jólétesült körök szerint — folytatta a szemléltető — Londonban már Irak és

Transzjordánia egyesítésén fáradoznak. A gondolat nem új, mert már az első világháború utáni időben is fejmerült. Az angolok meg szeretnék nyerni Törökország csatlakozását is ehhez az államszövetséghez. Nem kell különös képzeletű ahhoz, hogy az ilyen, angolok által létrehozott állam-tömb messze áll az igazi arab nemzeti törekvések megvalósításától.

— Az e fajta kísérletek nagymértékben megnehezítik a Közép- és Közelkelet politikai helyzetének megszilárdulását — fejezte be szemléltetője a moszkvai rádió.

## Párisba érkezett a román béke delegáció

**LONDON.** — Angol sajtójelentések szerint Bevin külügyminiszter már a közel napokban valószínűleg Párisba utazik, ahol részt fog venni az öt nagyhatalom külügyminisztereinek értekezletén. Angol és amerikai diplomáciai köröknek az a véleménye, hogy a párisi külügyminiszteri értekezlet nagymértékben elősegítendő a békeszerződés előkészítésénél fejmerült nehézségek kiküszöbölését és bizonyos vitás eseteknél átlátható megoldást tudna találni.

**PARIS.** — A francia hírszolgálati iroda közli, hogy mind Anglia, mind az Egyesült Államok ragaszkodnak a békeértekezletnek az eredetileg kitűzött időponthoz, tehát május elsején történő megnyitáshoz, sőt az angol kormány álláspontja szerint záros határidőn belül el kellene küldeni a meghívókat az értekezleten résztvevő 25 államnak.

Ugyancsak a francia hírszolgálati iroda jelentése szerint Sztolov párisi román nagykövet megérkezett a francia fővárosba, ahová két vagon iratot vitt magával, melyek Románia bizonyító anyagát képezik a béketárgyalásokon.

A bukaresti rádió közölte, hogy a nagykövet vezetésével megérkezett a párisi követség 40 főnyi személyzete is. Ez a követség fogja képviselni Románia érdekeit a békekonferencián.

## A görög választók fele tartózkodott a választásoktól

**ATHEN.** — A görögországi választások után a választási többséget megszerzett népi párt vezetőjét, Caidariszt fogadta Damaszkusz (aznek), régens és kormányfőként megbízást adott neki. Mint ismeretes, az előző napon Venizeloszi, a középpártok vezetői is kormányalakítással bízták meg, de még nem adott választ a megkérdezésre. Jelen-

leg tehát Görögországban két deklarált miniszterelnök is van.

A baloldali munkáspártok koalíciója, az EAM közleményt adott ki, melyben leszegszta, hogy a néppárti kormány megalakul-

lása megengedhetetlen volna, tekintettel, hogy a szavazáskor rendkívül nagy számú választó távoztartotta magát.

A hivatalos jelentés szerint a szavazástól távoztmaradtak számaránya 48 százalék.

## Titel Petrescu és Maniu politikai mesterkedése

A fővárosi lapok jelentése szerint a Romániai Szociáldemokrata Pártból kizárt Titel Petrescu, a Román Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt egyetemes megbélyegző határozata után sem nyugszik, hanem mint a bel- és külföldi reakció ügyelője kíván zavart kelteni. A fővárosi sajtó jelentése szerint megbízható forráshól megerősítik azt a hírt, hogy a szakadár szociáldemokrata vezető az elmúlt napokban Maniu egyik bizalmas embere kereste fel és vele hosszasan tárgyalt. Maniu bizalmasa és Titel Petrescu tüzetesen megvizsgálták a helpolitikai helyzetet és megállapították azt, hogy „független szociáldemokrata” poli-

tikai csoport létesítése a propagandához szükséges anyagi eszközök hiányában megvalósíthatatlan. Ennek megállapítása után Maniu megbízottja azt a javaslatot tette Titel Petrescunak, hogy ő és családjának hűei csatlakozzanak a Maniu-féle nemzeti parasztpárthoz és vegyék át a pártban a munkás-tagozat megszervezését Lázár Ilie helyett, akit megbízatása alól Maniu felmentett. Maniu bizalmi embere azt az ajánlatot is tette Titel Petrescunak, hogy vállalja el a nemzeti parasztpárt alelnöki tisztségét.

A „Romania Libera” ezzel kapcsolatosan írja, hogy miután Titel Petrescunak nem sikerült a romániai munkásság pártjában

## Népi egyenjogúság

A Magyar Kommunista Párt központi napilapja, a „Szabad Nép”, azzal a lapunktól átvett hírral kapcsolatban, hogy Sztalin vezértábornagy a Moszkvában időző ARLUS-küldöttség tagjaitól behatóan érdeklődött a romániai magyarság sorsa iránt, „Népi egyenjogúság” címen vezércikkben foglalkozik az erdélyi magyarság helyzetével. A „Szabad Nép” vezércikkének néhány érdekese részletét az alábbiakban közöljük.

A Szovjetunió előttünk, magyarok előtt is számtalanszor behírozította, hogy a fasizmus alól felszabadult kis népeket nem ellenségeinek, hanem barátainak tekinti.

A magyar kommunisták többszörben leszegsztek már, hogy a Szovjetunió és a szomszédos demokráciák bizalmát csak akkor lehet biztosítani, ha megszárdítjuk demokráciáinkat. A jószomszédi viszony feltételez huro a reakció ellen, huro a demokráciáért. Sztalin miniszterelnök nyilatkozata azonban mást is mond: Azt mondja: a baráti együttműködés csak a népi egyenjogúság következetes megvalósítása alapján történhetik.

Sztalin nyilatkozata a legnagyobb bizalommal töltheti el a magyar demokrácia minden igaz hívét. Ez az érdeklődés a romániai magyarság helyzete iránt azt jelenti, hogy a népi egyenjogúság megteremtése érdekében olyan hatalmas erő támogat bennünket, mint a Szovjetunió. Igaz, a román demokrácia idáig juttatta baráti jóbát a magyar nép felé. Groza miniszterelnök kijelentette, hogy a határokat átjárhatóvá akarja tenni: vámmentesít akar Magyarországgal. A román demokrácia biztositani kívánja a romániai magyarság számára a demokratikus jogokat: a szervezkedési, gyülekezési és szólásszabadságot. Igaz: a romániai magyarság a Népi Szövetségben keresztül el is ezekkel a jogokkal. De meg kell mondani azt is, hogy a két nép együttműködése és barátsága ma még nem zavartalan. A román reakció igyekszik elszakítani mindazokat az intézkedéseket, amelyekkel a román demokrácia a két nép békéjéért harcol. A Magyar Népi Szövetség március 15-én tartott brassói százszáz intézőbizottsági ülésén a földreformról kezdve a közoktatásig feltárultak mindazok a bajok, amelyek a reakció támadásai nyomán ma még megnehezítik a két nép egymásratalálását.

Sztalin nyilatkozata a román és magyar demokráciát határozottabb fellépésre kell, hogy késztesse a két nép együttműködését ma még zavaró reakciós törekvésekkel szemben. Engedményekkel és visszavonulásokkal nem lehet a reakció és szovizmus ellen harcolni. Sztalin nyilatkozata azt mutatja, hogy a Szovjetunió nemcsak érdeklődik, de örökdiik is a kis népek egyenjogúsága felett.

a „trójai ló” szerepét betöltenie, most mendedéket kíván találni a maga és jelentéktelen számú csatlósai részére a nemzeti parasztpártban.

— Bármennyire is tagadnak Maniuk és Titel Petrescu a köztük lefolytatott tárgyalásokat és még ha hivatalosan meg is cáfolták a Maniu-féle ajánlat valódiságát, ezeket a tényeket nem lehet letagadni, sem megcáfolni — Ajzél be megállapításait a Romania Libera.

## Itélet előtt a volt katonai tanácsadók háborus bünperere

**KOLOZSVAR.** — A Népbíróság folytatta a katonai parancsnokok és tanácsadók ügyének tárgyalását. A vádbeszédet a tegnapi számunkban közöltük. Kedden délután és szerdán délelőtt a védelem beszélt. Tevely József dr., Kolombán József dr., István Mihály dr. és Brandt József védői a vádlottak ártatlanságát hangoztatták és fejenként írték kériék. Rajnai-Reiner védője egészen fasiztáld beszédében a magyar Népbíróság által is ejtelt tábornok felmentését kérte. Lepárdtescu népbüvezés válaszában a védelem érvel jelenóra fenntartotta a vádat és

a vádlottak ejteltését kérte. Az utolsó szó jogán Rajnai-Reiner arra hivatkozott, hogy a budapesti Népbíróság hat esztendőre már elítélte és ezzel ejterte méltó büntetését. Kolombán József dr. ugyancsak az utolsó szó jogán azt bizonygatta, hogy amikor Oroszországban fogoly volt a Vörös Hadseregben szolgált. Tevely Mihály dr. azzal védekezett, hogy Marosvárárhelyen működésének ideje alatt nem is követte el háborus bünöket. Brandt József pedig azt állította, hogy őt nem is neveztek ki hivatalosan politikai tanácsadóvá, így hát

nem is mondhatott le Alásáról, egyébként is minden befolyását latba vetette, hogy azt, aki tudott, megmentse. Tevely József dr. azt hangoztatta, hogy már 1940 szeptember 17-én lemondott politikai tanácsadói tisztségéről.

A Népbíróság a katonai parancsnokok és tanácsadók ügyében szombaton délután 6 órakor hirdet ítéletet, miután szerdán a vád és védelem kezese érvelt meghajltatták.

Szerdán délután megkezdtek a román és magyar fasizta rendőrok ügyének tárgyalását.

# HIREK

## VILÁGOSSÁG

A Romániai Magyar Népi Szövetség központi napilapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7. Tárbeszélő 258.

### Négyezer magyar gyermek nyaral Romániában

BUDAPEST. — A „Szabadság” című lap jelentése szerint a magyarországi gyermekek romániai nyaraltatásáról Károly G. József, a Magyar Nemzeti Segély Igazgatójának titkára folytatott tárgyalásokat. A Nagyváradon lefolyt megbeszélések elhatározták, hogy nyárra négyezer magyarországi gyermeket hoznak Romániába nyaralni, elsősorban rosszul táplált bányászgyerekeket. Az akcióra már meg is kezdődött Budapesten a jelentkezés és máris ezer gyermek kérte a nyaraltatásra való elküldését. A jelentkezések Budapesten a Nemzeti Segély Központjában és a Magyar-Román Társaságnál történnek.

**SZOLGÁLTATÁS KOLÓZSVÁRI GYÓGYSZERTÁRAK.** Április 3-ig szolgáltatás: Codarcea, Szentháromság, Minerva, Korona, Monostor. Egész éjjel szolgáltatás: Codarcea, Minerva és Monostor gyógyszerárak.

**ELHALASZTOTTAK A MAGYAR NYELVU TANARI KÉPESÍTŐ VIZSGÁT.** A Magyar Tankönyvkiadó Felügyelőség közli az érdekeltekkel, hogy a nemzetnevelésiügyi minisztérium későbbi időpontra halasztotta a Kolozsváron tartandó magyar nyelvű tanári képesítő vizsgát. A Tankönyvkiadó Felügyelőség a vizsgát kezdettől későbbi időpontban fogja közölni a kolozsvári lapokban. A vizsgátra jelentkezni április 15-ig lehet. A vizsgátra még nem jelentkeztek, hiszen felszerelt kérvényüket eddig az időpontig alkar a nemzetnevelésiügyi minisztériumba, akár a kolozsvári Magyar Tankönyvkiadó Felügyelőséghez benyújthatják. A kérvényeket román nyelven kell megírni és a miniszterhez eljuttatni.

**NYUGTÁZAS.** A nagy nyomorban elnyúló Papp Jánosé és 6 gyermeke részére N. N. Marosújvárról 25.000 lejt küldött be szerkesztőségünkbe. Az összeget itt nyugtázzuk és rendeltetési helyre juttattuk. További adományokat kérünk.

**RENDEZIK A VASUTI NYUGDÍJASOK HELYZETÉT.** A CFF vezérigazgatója a havi nyugdíjjal egyenlő drágasági pótlékokat folyósít a vasuti nyugdíjasoknak, a gyermeknevelési járulékok kivételével. A drágasági pótlék április 10-től kezdve kerül kifizetésre. A múlt évi október, november és december hónapokról, valamint ezévi január hónapról elmaradt drágasági pótlékokat a vasuti nyugdíjasok május elsejétől kapják meg.

**A MAGYAR- ÉS SZURSZABOK SZAKSZERVEZETÉNEK** március 29-án megtartott tisztújító közgyűlésén előléptek Szabady Dénes, alelnökülnek Farcas Vasile és Dénes Márton választották meg. Titkár lett Marton Balázs, pénztáros Mihály György, ellenőrök Ferenczy László, Kiss Dezső és Kávor Mihály, könyvtáros Bacsoni Kálmán.

(\*) **A SZALLÍTÁSI VÁLLALKOZÓK** gyűlést tartanak péntek este, csütörtökön délután 6 órakor a Kereskedők Egyesületében új tarifákat tárgyalva.

**Olmot, rezet,** vizvezeték és központi fűtés berendezési anyagokat magus áron vesznek.  
**Katona Kolozsvár,** Traian-ut 13 szám.

Keressünk megvételre **2 dbb egyforma hármass ablakra való függőnyt.**  
Cim Radák-utca 4, I. emelet 9. ajtó, délben 1 és 2 óra között.

Használt ruhákért a legmagasabb árat fizet a **DISZKRÉT**  
Bolyai-utca 3.  
Ugyanott a legdusabb választékban jutányosan eladok.

## Gaál Gábor elnökletével Magyar Tankönyvbizottság alakul

KOLOZSVAR. — A megfelelő magyar tankönyvek hiánya és az a minisztériumi rendelkezés, hogy észlelt hiányok csak az új tankönyvek használhatók, arra indította a Magyar Népi Szövetség országos köznevelődési bizottságát, hogy állandó jellegű magyar tankönyvbizottságot állítson fel új magyar tankönyvek biztosítása érdekében.

Kedden délután Balogh Edgár elnökletével előkészítő megbeszélés volt a MNSZ székházában, ahol a Magyar Tankönyv Bizottság megalakítására Gaál Gábor egyetemi tanárt, a magyar demokrácia régi elharcosát kérték fel. A bizottság tagjai a következőket hozták javaslatba: Borbély Samu egyetemi tanárt, Faragó József tanárt, Felszeghy Ödön egyetemi előadót, a kolozsvári magyar tanítóképző igazgatóját, Hadházy Sándor tankerületi főfelügyelőt, Jakó Zsigmond egyetemi tanárt, Kall Sándor tanfelügyelőt, Kelemen Béla és Nagy Géza tanárokat.

## Nagygyűlést tartott a marosvásárhelyi zsidóság

MAROSVÁSÁRHELY. — A székely főváros zsidósága a minap nagygyűlést tartott hitet a haladó demokrácia célkitűzései mellett.

A gyűlést a zsidó népközösség zsfőlégiájának megalakítására Charap Béla, a marosvásárhelyi zsidó népközösség elnöke nyitotta meg, majd Kohn Hillel dr. tartományi elnök tartott nagyhatású beszédet. A fasizmus embertelen kegyetlenségéből kiindulva a szónok kijelentette, hogy ezzel a súlyos vérdíjakkal a zsidóság örökre elfogadta magát a haladó demokrácia oldalán. Kegyeletes szavakkal emlékeztetett meg az ákosfalvi gyűjtőtáborban megkínzott szabadsághősökről, köztük Soós József jelenlegi munkás polgármesterről, akivel hosszú éveken át színdarabot közös börtönben.

— Marosvásárhely a múltban — mondta többek között Kohn Hillel dr. — a szabadságharcok erős vára volt és csak arra kell vigyázni, hogy az is maradjon.

kat, Nagy Jenő egyetemi tanársegédet, Pogány Albert tankerületi felügyelőt és László Gyula egyetemi tanárt.

A Magyar Tankönyv Bizottság a legközelebbi időben belül megkezdte működését. Összeállítják a romániai magyar iskolák tankönyvszükségletének táblázatát és az új román tanrend figyelembevételével megbízásokat adnak ki az ország egész területéről jelentkező szakembereknek a szükséges tankönyvek megírására. E bizottság ellenőrzi a tankönyvek kéziratát és a megfelelőket az iskolaügyi minisztériumnak nyújtja be jóváhagyás végett. Természetesen a MNSZ javaslatot terjeszt az iskolaügyi miniszter elé, hogy a bizottság három tagját hivatalosan is nevezze ki az iskolai munkák ellenőrző legfelsőbb állásába.

A Magyar Tankönyv Bizottság költségvetésének fedezésére az értekezlet átirattal fordult Szabó Bénihez, a Magyar Segélyező Bizottság elnökéhez.

Beszéde továbbá során megemlékezett a székely főváros nagy szülöttjéről, Bolyai Farkasról, akinek a nevével most méltó elnevezést kapott a magyar egyetem.

A zsidóság sérelmeivel foglalkozva a szónok kijelentette, hogy még nagyon sok megoldásra váró kérdés van, ami egyelőre még súlyosan érinti a zsidó lakosságot. A CASBI-üggyel kapcsolatban lezsegett, hogy miként más kérdésekben is, lépéseket tettek a kormánytól is komoly ígéreteket is kaptak.

A marosvásárhelyi hitközség nevében dr. Berner Mór közbenjárást kért a még működőben lévő nagyobb zsidó csoportok hazaszerzésére.

Josepovits László a szászéregyi, Vicsok Ernő az unvarhelymegyei, Horvath Mór a beszercei zsidóság nevében szólalt fel. Neumann György dr. tartományi titkár a demokrácia megerősítésére hívta fel a zsidóság figyelmét, majd Charap Béla dr. zárószavai után a gyűlés véget ért.

„BIZTONSÁG A HIT ALJÁN” címmel a Népvédelem előadásoroztatában ma, csütörtökön délután 6 órakor tartja meg előadását Alexandru Nicuja teológiai tanár a Városháza nagytermében.

(\*) **A MERNOKOK ÉS TECHNIKUSOK SZERVEZETE** vasárnap délután 11 órakor a Villamosok tanácstermében választmányi ülést tart.

(\*) **A KOLÓZSVÁRI DEMOKRATA ZSIDÓ NÉPKÖZÖSSÉG** értesíti tagjait, hogy párt-, dunyha- és tolligénylések utolsó

határidejes április 15-é. E határidő után ágyváltást csak az utolsó hazaszerzésre eszünk ki.

**A MNSZ NŐI BIZOTTSÁGÁNAK RENDEZÉSÉBEN** az éhező budapesti gyermekek, valamint a Hazatérők Otthonának megsegítésére a „Szentgyörgyi Színház” művészeinek közreműködésével mátnap rendez április 7-én, vasárnap délután 11 órakor a Magyar Színházban. A roadézést Poór Lili vállalta s a műsorban felép András Márton is. Jegylovétel a MNSZ Farkas-utca 7 abatti székházában.

## SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

### Hazajáró lélek

Zilahy-darab a Szentgyörgyi Színházban

„A Hazajáró lélek” jellegzetes szerepdarabja az európai színpad 1930-as korának. Szerzője ugyan Zilahy Lajos, de írhatta volna Herceg, Módnár és még egy-két elvonalbéli szerző, írhatták volna Párisban is, franciául. Hatemeletes esemény-tornyan nem fedezhetők fel a Zilahy Lajos-féle műhely előttünk nagyon becsült s az egész világon értékes mestergygyei. A darab építmenyének lélektani alapja különben — csak alapot mondunk — szilárd. A férjét halálba kergető asszonyt látomások gyötrik, a zülles lejtőjén lépten-nyomon „áldozata” árnyékával találja magát szembe. Csak hogy a látomásból is megárt a sok, különösen a nézőnek: hisz még Shakespeare is takarékosabban bánt a hisértetekkel: legfennebb egyszer vagy kétszer bukkantatja elő őket az asztal alól, vagy a sátorponyva mögött s meghozza mindig úgy, hogy az embernek éreznie kell: nem huszár szerint való alakok, hanem „csak” a maradtott lélek kivételései. A második és harmadik találkozás még meggyőző. De a negyedik és ötödik már nélkülözi lélektani

hitelét. A néző már jóelőre tudja, kicsoda az az egyén, akiben a különben nagyon józanul viselkedő asszony néhány perc múlva dőbenen ismer halott férjére. Hát még így hová giccscsodák a jelenetek, hogy mindig valóságos fényesség előzi meg a „rém” megjelenését, reflektorfény, mely aztán a gyengébbek kedvéért szája rágoan kíséri végig áldozatát a színpadon!

A képek modern lélektani magva alkalmasat ad az trónak, hogy különbözt-különb al- és félvilági helyzeteket ajándékozzon a színésznőnek, a vándorserlegként gazdát cserélgető Mária szerepében megmutathatja az élet minden mocskában való jártasságát, vagy ennek hiányában művészi beleélőképességét.

Mindéhez tudnunk kell, hogy Zilahy Lajos Mária szerepét egyenesen a pályája zenitjén tűndöklő, művészetében kiforrott, érettkorú Bojor Gizinek írta, a darab filmváltozatában pedig nem kisebb tekintély játszotta ezt a nagyon részabott szerepet, mint Karády Katalin.

Mária szerepét a Szentgyörgyi Színház-

ban egy 19 éves színésznőre bízta. Feladata emberfeletti volt: egyheles próba árán kitermelni magából egy testvéret, közt is 28—30 éves, megcsömörlött, férfivadász asszony egyéniségét — s lehetne, úgy játszani, hogy a közönségnek közbene kelljen hadakoznia se Bojor, se Karády árnyékával. Es Bara Margit megtett minden tőle telhetőt: az első felvonásban, ahol a férjével való szakítás drámája zűrűsül, fiatalosan is értett, drámára tett, ott ösztönözgette szerzett magánál jogot további komoly feladatok vállalására. A zülles lépcsőfokain azonban bollandozott és önmagától is elidegenedve igyekezett külsőséggel pótolni az átélés hiányát. Eről azonban nem ő tehetett. 30 éves, züllo asszonynak 19 éves színésznővel való megjátásása — ha nem akadémiai vizsgálódásról van szó — némiképpen perverzítés.

Senkálcsky Endre Agoston-ja Pierre Blanchard-i magaslatoakat ért el a tragiikus férj szenvedéseinek ábrázolásában. Ez a különö színesz hőmérőföldes eszmével halad a csúcok felé. Es ugyanezt állíthatjuk Várady Rudolfról is: Crofts báró alakítása után most X. gróf szerepében mutatta meg a történelmi osztály egyik arculatát. Perényi Jánosnak (István) az utolsó jelenetben sikerült belső tüzzel elsodorni a kezdetben jelentkező sztereotíp Perényi-magatartást. Hanek—Fekete Ilahály fékezhetetlen játékkedvelő járta hozzá hirneve öregbítéséhez. Anghi Béla megint néhányszavas szerepben láttuk Méri? Többet érdemel.

S álljon itt még Papp Nusi, Csöke József, Réthely Ödön, Dancsó György, Horváth József és Szanati József neve — rövid szerepben is komoly eszközökkel szolgált: az együttes munkáját.

Lantos Béla egyheles rendezői járadásából nem is várhattunk többet. De az a vetítés!...

A diszlettervezést — a plakát nem nevezés — a hídi jelenet háttérért különös elismerés illeti.

**TOROK ERZSÉBET KOLÓZSVÁRI DALESTJE.** Török Erzsébet, az országos hírt énekművésznő, hazatérve hangversenykörútjáról, melynek során Erdély városában mindegyik óriási sikereket aratott, április 5-én, pénteken délután 6 órai kezdettel magyar népdalestet tart a kolozsvári Zenekonzervatórium színterében. Bevezetőt Nagy István zenevezető mond, zongorán Macznik Gabriella kíséri.

## A KOLÓZSVÁRI SZÍNHÁZAK ÉS MOZIK MŰSORA

„SZENTGYÖRGYI ISTVÁN” ALLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ: Csütörtökön este 7 órakor: Hazajáró lélek. Pénteken este 7 órakor: Mosoly ország. Bemutató bércel 9. szám. Szombaton délután fél 4 órakor: A vén bakancsos és fia a huszár. Híjúsági előadás. Szombaton este fél 7 órakor: Mosoly ország. Napibérlet 9. — ROMÁN NEMZETI SZÍNHÁZ ÉS OPERA: Pénteken este 7 órakor: Trubadur. — A VASÁRHELYI SZÉKELY SZÍNHÁZ HETI MŰSORA: Egész héten: Erretség!

**MOZIK:** Capitol: Fiu vagy lány? Cernoi 1. Hamupipőke, 2. A kotló és a ravasz csirke. Munkás: Urijány szobát keres. Boyal: Az új földesur. Solec: Fiu, vagy lány? Urania: Levél anyámhoz.

## Különbféle ajánlások

EGYEVES kisjeányomat gondozásra kiadnám. Jól fizetek. Fűrdő-utca 22. 21651  
TUDOMÁSOMRA jutott, hogy Mihály Frída holmiját, aki a deportálás előtt Trotfort-utca 17 ajtó lakott, ki vitte el. Kérem az illetőt, hogy hűgánál, Mihály Cecíliai jelentkezzen Kárpát-utca 15 a-tól rövid időn belül, ellenkező esetben az ügyet törvényes utra tértem. 21739  
ATVENNEK vagy bérbevennék férfi fodrászjelöltet. Érdeklődni: Unió-utca 4, fűnykésznél. 21731  
RENDES, komoly 23 10—15 éves hozzájáruló komoly férfi ismeretségét keres házasság céljából. Címme! ellátott leveleket „Rendes nő” jellegre a kiadóba kérek. 21717  
HÁROM tonnás autótól mindeneműt áru szállítását vállalom. Nagy, Apor-utca 31. 21727

Csak az Urania vetíti mártól kezdve az anyaszó nagy drámáját:  
**Levél anyámhoz**  
Játszák a világt világhírű zsidó színház művészei.

**MEGNYILT HALZSA JANOS FÉNYKEPÉSZ MŰTERMÉ**  
Báthori-utca 3 szám alatt, a lóposta mellett utcán (beni az udvaron).

# Új világot építünk és munkáinkat a Szovjetunió segíti

— mondotta Szenkovits Sándor a kolozsvári szakszervezeti gyűlésen



Szenkovits Sándor

KOLOZSVAR. — Kedden délután zsu-folásig megtelt a kolozsvári megyeháza díszterme. Eruttal a kolozsvári, a dési, a beszercei és székelyudvarhelyi munkások kiküldöt- tei mondottak rövid beszámolót és hall- gatták meg az Or- szágos Szakszerve- zeti Tanács elnökét, Apostol Gheorghet és főtitkárát, Szen- kovits Sándort.

A kolozsvári munkásság nagy kérdé- sül Alexa Augustin, szaktanácsai titkár- nál, Veress Pál tartományi titkár- nál magyarul adták elő. Beszédükben mindketten érintették a kolozsvári munkásság összes kérdéseit. Egy-egy mondatba helesüritettek egy-egy kérdést, egy-egy állásfoglalást, egy-egy javaslatot az Országos Szakszervezeti Tanács vezetőj felé:

— Az üzemi bizottságok kiválasztása ügyét vizsgáljuk, hogy egyetlen manuis- téri horthysta se kerüljön be az üze- mi bizottságokba, mert tudjuk, hogy az üze- mi bizottságok választása előcsatárol- t a parlamenti választások előtt! Ko- lozsváron a Munkásegységfront győzött!

— A Szociáldemokrata Párt elhatározá- sa, hogy a Kommunista Párttal és a többi demokratával együtt vesz részt a vá- lasztásokon, Kolozsváron is észinté örö- mül vettük.

— Nem lehet teljes a kollektív szerződés állag, amíg az ekonomátok ellátása nem megoldott!

Ezek után sor került Alexa Augustin és Veress Pál beszédében az árurejtege- zésre, a többtermelés ügyére és a nyers- anyagproblémára. Elmondották, hogy az ár- a különböző cukorkragyarak, a CFR munkásai és a Dermata nyersanyaghiány miatt nehézségekkel küzd, sőt a nyers- anyaghiány miatt a munkások kifizetés is késleltette fejét. Egeres munkásságának nevében követelték, hogy a CFR ezt a bá- rálat a saját kezelésébe vegye át. Kolozs- vár számára követelték a földgáz beveze- tését és nyomtatékosan hívták fel az Or- szágos Szakszervezeti Tanács vezetőinek figyelmét arra, hogy a város vezetői Bu- karestben állandó szabotázzsal találko- ztak akkor, amikor a földgázt be akarják vezetetni.

A különböző munkásszövetkezetek for- szabibák miatt nem tudnak megalakulni, mert megalakulásukat a szövetkezeti mi- nisztérium szabotáló tisztviselői állandóan megakadályozzák. Kolozsvár számára 400 gyas betegséggyógyító kórházat kértek. Be- szédük végzetével mindketten a falumun- ka, a földreform, a szakszervezeti kultúr- munkák, az ifjak és a nők munkájának be- mutatására is kitértek.

Amikor Veress Pál beszéde közben Groza Péter kormányának munkáját méltá- sította, a munkások helyükről felállva, per-

celig éljenztek Groza Pétert és kormá- nyát.

Veress Pál beszámolója után Apostol Gheorghé és Szenkovits Sándor több kér- dést tett fel. A kérdésekre Eckovai István a Dermata nevében, Dejeu a CFR nevé- ben, Tóth a désielk nevében, Lób az építő- iparosok nevében, Bonat Ileana a nők ne- vében, Poenaru dr. a Betegséggyógyzó nevé- ben, Ampu Ioan a beszerceiek nevében, Mester Nicolae a CAM nevében, Alexa Augustin pedig a kolozsvári Szakszervezeti Tanács nevében válaszolt.

Szándékosan emeljük ki Bakó István, a Tanügyi Szakszervezet magyar és Valcu Timotei román szónokának beszédét. Bakó István rövid, határozott beszédében arra kérte az Országos Szakszervezeti Ta- nács vezetőit, foglaljanak állást azokkal szemben, akik szabotálják a tanítók és tanárok mindennapi kenyerét. Rámutatott arra, hogy a román tanítók a februári és márciusi fizetésüket csak most kapták meg, a magyar tanítók és tanárság még most sem kapta meg fizetését, sőt kijelen- tették, hogy a magyar tanítók és tanárok márciusi fizetésére nincs is alap.

Valcu Timotei beszédében arra muta- tott rá, hogy a román tanítók fizetése is havonta mindössze 44 ezer lej. Ez is tart- hatatlan. Mát még milyen szörnyű azok- nak a magyar tanítóknak és tanároknak a helyzete, akik még ezt a kevés fizetést sem kapják meg. Mindentem követelték, hogy a mai helyzetben sürgősen változtat- sanak, mert a tanítók és a tanárok helye- zete már elviselhetetlen.

Apostol Gheorghé válaszbizédében ele- jén éles szavakkal ítélte el a még mindig mutatkozó sovintzást, majd arra muta- tott rá hogy a munkásszervezeti szabadsága az egész nép szabadságát jelenti. A ko- lozsvári szakszervezetek az ország uni- fikatív építésének élén haladtak és a lelki újjá- építés terén is az élen kell haladjanak.

— A tanítók ügyében már eddig is so- kat harcoltunk — folytatta —, de most megfogadjuk, hogy végig harcoljuk a har- cot a tanítóiért és tanárainkért.

Ezekután elmondotta, hogy a miniszter- elnök elrendelte a tanítók és a tanárok közhivatalnokai fizetését osztályokba való besorolását. Ezzel kapcsolatban rámuta- tott az állami génezet demokrateellenes „egyesének” szabotálására. Majd az álta- lános életszínvonalról foglalkozva elmon- dotta, hogy 1939-cel szemben ma 15 száza- lékkel több munkás dolgozik, a termelés

## Szenkovits Sándor beszéde

Apostol Gheorghé után Szenkovits Sándor emelkedett szófásra. Beszéde elején arra mutatott rá, hogy bejárták egész Erdélyt, akatáskálk a panaszok és a kérések egész halmazával teltek meg és a katonaság, va- lamint a szakszervezetek között az a külön- ség, hogy a katonaságnál mindig a köz- legény, a szakszervezeteknél mindig a veze- tők kapják a legnagyobb pofont, ha valami baj van.

— A régi szakszervezeti emberek — mon- dotta többek között Szenkovits Sándor — ha feltámadnának, elcsodálkozának azon, hogy egy szakszervezeti értekezleten mit keresnek az olyan problémák, mint a szén, a nyersanyag és egyéb hasonló kérdések. Amikor inas voltam, mesterem azt mondta: „Elször olyat íss, amilyent bírsz, aztán egy- re nagyobb!” Ez a helyzet ma az egész munkásmozgásban. Magunkra vájaltuk a kormány támogatását és azok, akik azt mondják: „Nekünk nem poltília kell, hanem kenyér” — ismét a reakciónak akarják át- adni az ország vezetését. Ezek tudják meg: Itt kö kövön nem maradna, ha a reakció győzne! Emlékezzünk vissza azokra az időkre, amikor valóban két lej volt egy darab kolbász, a kereskedők húzták be üzletükbe az embereket, de a munkások nem tudták megvenni sem a kétlejes kolbászt, sem pe-

viszont az 1939. évinek mindössze ötven százaléka. Ezt a nehéz helyzetet akarják felhasználni azok, akik két lejért árulják a kolbászt, ahelyett, hogy az ilyen propa- gondára fordított pénzüket az ország új- jáépítéséhez adnák. Ezekután az elkövet- kező parlamenti választások és a munkás- egységfront jelentőségéről beszélt. Apostol Gheorghé rámutatva arra, hogy a kiszajlitott úri birtokok volt tulajdonosai és minden hozzátartozójuk, az elítélt, vagy kipurifikált háborus bűnösök és fasiszták hozzátartozóikkal együtt mindent elkövet- nek a kormány ellen. Churchillre és a többi nemzetközi reakcióra hivatkoznak, olyankra, akiket saját népük is megbuk- tatott.

Beszéde végzetével megígérte, hogy el- jár a kolozsvári betegséggyógyító kórház ügyében. Akár a Cosmuta-sanatóriumba, akár másóvá, a kolozsvári munkásság- nak kórházat állíttatnak 3—400 ágygal.

dig a többi olcsó áru. Pedig akkor volt áru. Mit adnának ezek ma a munkásoknak, am- kor negyedannyi sincs, mint akkor volt?!

— Egy új világot építünk és munkáinkat a Szovjetunió segíti, amelytő a buza, a gyapot és egyéb cikkek után 21.000 tonna kancsukot kapunk. A Szovjetunió nem fél a román ipar konkurenciájától. A Szovjet- unió azt akarja, hogy Romániában minél több áru legyen! Churchill háborúra izgat. Churchill tudja, hogy Európa 70 millió egy- séges, szervezett munkássággal szemben a ki- zsákmányolók hatalma veszélyben van.

Ez a 70 millió szervezett munkás azonban egyetlen hadsereg, és ha kell nekik vér — kímendom —, legyen, de nem a mi vérünk fog folyni. Churchillék náunk is próbálko- znak! A románok és a magyarok között egy- aránt hirt a hápkérdések konkolyát. A határvonajak rendezésének kérdéséül új eljenségeskedést várnak, mert nekik ez az érdekük. De Erdélyben száz és ezer határt köljene megvonni. És ha mind a százat, vagy mind az ezret megvonják, Churchill és reakciói akkor is találának okot az el- lenségeskedés szítására.

Szenkovits Sándor nagy tetszéssel fog- dott beszéde után végeztül a dohánygyár- gyár dalkörének előadásában román nyelven az Internacionálét hallgatták meg az érte- kezet résztvevői.

## Hogyan választották bírót Kolozson?

KOLOZSVAR. — Még március elején Pogaceanu László főispán kiszajlitott Kolozs községbe, hogy a falvakat járó reakciók, Maniu-barát agitátorok részéről a lakosság körében kellett nyugtalanságot csináltatni. A helyszíni kiváltás azonban ahelyett, hogy nyugalmat hozott volna a község életébe, éppen az ellenkezőjét eredményezte, s az együltlő román és magyar lakosság között még az eddigieknél is jobban kimélyítette az ellentétet.

Mi történt Kolozson? A MNSz megyei szervezetének jelentése szerint azalatt, míg a községbe külön antón érkező Tunyegi Csapó Gyula alispánhelyettes a kolozsi MNSz gyűlésén a magyar lakosság s Kolozs általános kérdéseivel foglalkozott, a főispán a román lakossággal tartott külön gyűlésen a régi bírót lemondatta s új bírót választatott, még pedig úgy, ahogy azt a legszovinizsabb elemek javasolták.

Uj bírónak a magyar lakosság teljes kikérülésével azt a Checlches Alexandrut vá- lasztották meg, akiről a főispán is nagyon jól tudja, hogy a felezabaduláskor nem keve- sebb, mint 27 magyar családot támadott meg, több embert súlyosan bántalmazva. Amel emután jött, az aztán mind e szerencsétlen bíróválasztás következménye. Che- clesches ugyanis azaz kezdte bírói tevékenységét, hogy a községben új fődösztö- bizottságot választatott, élön az egyik bírót Cserpedean-fluval, aki testvéreivel már több esetben is véres támadásokat intézett a faja magyar lakossága ellen. Ismeretes, hogy egyik Cserpedean-flu bírónébe is került tetteit...

Már korábban beszámoltunk arról, hogy magyarok kizárásával megajakult föld- osztóbizottság aztán teljesen kizárta földtől bíró mindazokat a magyar földműveseket, akik egy esztendővel ezelőtt már földhöz jutottak.

Az a tény, hogy Kolozson a magyar lakosság bevonása nélkül választottak köz- ségi bírót, súlyosan aláássa demokráciánk telendélyét. Ez ellentétben áll a bejűgym- nisztérium rendelkezéseivel is, amelyek szerint az együltlő lakosság közös becégye- zése alapján nevezik ki a falu vezetőit.

A hiba megtörtént, s most már nincs más tennivalónk, mint erőlesen követelni a bekövetkezett sérelmek sürgős jóvátételét. b. p.

## 1948-ig meghosszabbítják az összes lakbér eti szerződéseket

Száz—ötven százalékkal emelik fel a jelenlegi lakbérakat

BUKAREST. — Az új lakbérleti törvény végleges megszövegezése befejezés előtt áll. Az új törvény legfontosabb rendelkezése, hogy az 1948. évig az összes szerződö- seket meghosszabbítják, függetlenül attól, hogy lakás, üzlet- vagy raktárbérletéről, vagy bármilyen más bérleményről is van szó. A meghosszabbítás a lakások és üzlet- helyiségek hiánya miatt szükségessé és indokoltá, mert egyedül a fővárosban 18.000 új lakás van szükség, amelyeknek megépítése jelenleg főleg anyaghiány miatt el- hárthatatlan akadályokba ütközik.

Az új törvény védelmét az összes kereskedők és üzlethelyiségek tulajdonosai is élvezni fogják.

A törvény a lakbérakat a megváltozott gazdasági és pénzülszényoknak megfelelően felemeli, főfőle külön szerint. Az új csoportban a jelenlegi lakbérakat kétszeresére, az újidők csoportban ötszörökre emelik fel, tekintetbe véve egy a háztulajdonos, mint a bérő anyagi helyzetét és havi jövedelmét.

Abban az esetben, ha a háztulajdonos és a bérő nem tudna meggyezni a felemel- és mértékében, döntőbírósg dönt a fizetendő új lakbér összegéről.

Házasságokat közzélt az egész országban „Progres” Konstanca, Postafiók 64.

## Az erdélyi fűrdőhelyek gazdasági fellendítése érdekében

BUKAREST. — A MNSz bukaresti ta- gozatának gazdasági bizottsága az er- délyi és bánági magyarság gazdasági életének fellendítésére irányuló munkater- vébe felvette a fűrdő- és üdülőhelyek fel- virágoztatásának elősegítését is. Ennek minél tökéletesebb és idejekorán elérhető megvalósítása céljából a következő intéz- kedések azonnali foganatosítása szükse- ges:

A MNSz mindazon helyi tagozat, ame- lyek székhelye fűrdő- vagy üdülőhelyként számításba jöhet, közzéljék a fűrdő, eset- leg kihalaszlatlan forrás tulajdonosának nevét, valamint ezek jobb hasznosíthatásá- ra és az ottani lakosság jövedelmének nö- velésére vonatkozó összes lehetőségeket. Nevezetesen: az illető fűrdő- vagy üdülő- hely rendszeresen és szakszerűen van-e ki- használva? A fűrdő- és üdülőhelyen hány és milyen villa és ház, valamint kiadó szoba van? Milyen lakbért kérnek értük? Mik ott az élelmezési lehetőségek?

Ennek az adatoknak birtokában a bu- karesti tagozat gazdasági bizottságának meg vannak a lehetőségei arra, hogy az egész idényre biztosítsa az illető helyek látogatását.

Cim: Uniunea Populara Maghara, Org. Bucuresti, Comisia Economica, Bucuresti, Str. Litrarca Zamolit 6.

Tonai, Imédia, Perkiaroi, enalin, krémek, kölni. zek, dióolaj, puder, fésűk, sam- por. stb. nagybani áron a **TWC-NIK** kereskedő! Kolozsvár, Augustus 23-utca (volt Király-u.) 28.

Műkedvelők! Huszra a két legszebb szindarab: Benedek Marcell: Ludas Matyi Kis Jenő: A fehér ember Mindkét művel tájékoztatót tartal- maz a műkedvelő színiéletés tekin- tetben. Megrendelhető a kiadó: a Józsa Béla Athenaeumban.

Használt ruhákért és kabátokért a legmagasabb árat fizeli az **»INTIM«** Szentegyház - utca 6 szám.

Időrendű arukönyv (Reg. cronologic) bekötve és annak részletezése (Reg. parti-i) kartoték for- mában beszerezhető az **»Organizátor«**-nál, Május 1-utca (Bartha Miklós) 13.

Műkedvelők figyelmébe! A Mörtez Zsigmond Kollégium kiadásá- ban megjelent Mörtez Zsigmond: Sári bíró című háromléteados utjátéka és Benczédi Sándor: A csillag sen ü juhász című három játéka. Ára mind- egyiknek 2000 lej. — Kapható a Méhkas Diákszövetkezetben.

APRÓHIRDETÉSEK SPORTÉLE

Előfizetési díj egy hónapra 4000 lej.

Apróhirdetések szavankint 150 lej, legkisebb hirdetés 1500 lej. A kiadóba címzett és jellegű levelek...

ADÁS-VÉTEL

EGY modern konyhabutor olcsón eladó. Ruda-ut 19. 20778. PARATLAN cipőnek párat adok. Haraszosi, Pap-utca 29. 20782.

EBEDŐ és hálóberendezés új, komplett, gyönyörű kivitelben eladó. Erdélyi utca 2-4. 21687.

Megválasztották a BEAC új vezetését

Munkában a magyar egyetemi sportegyesület szakosztályai

KOLOZSVAR. — A Bolyai Egyetemi Atlétikai Club most megtartott választmányi gyűlésén kijelölték az egyes szakosztályok vezetőit.

SPORTHÍRADO

A JT hivatalos közleménye. A játékevető díjakat — addig is, míg a bukaresti központtól a végleges döntés megérkezik — a bíróbizottság a következőkben állapította meg: az ifjúsági és a katonai mérkőzéseket a játékevetők díjtalanul kötelesek levezetni.

BEJARONÓT egész napra felvesz Capusan cirkusz. Deák Ferenc-utca 10. 21697. KÖZÉPKORU, főzni tudó bejaronót azonnal felveszek. Györgyfalvi-ut 48. 21722.